

ur. 27 IX 1895 w Opolu
zm. 30 III 1945 w KL Buchenwald
Podharcemistrz

Miłosz Michał Sołtys

pierwszy Inspektor Harcerski Górnego Śląska

Urodził się 27 września 1895 r. w Opolu. Był synem Joachima, księgarza i działacza polskiego w Opolu, oraz Heleny Wiktorii z Neymannów, publicystki, poetki, działaczki oświatowej i społeczno-narodowej na ziemiach polskich pod zaborem pruskim.

Od 1911 r. był czynny w skautingu we Lwowie. W czasie pierwszej wojny światowej walczył w szeregach Legionu Wschodniego. Po wojnie służył jako oficer oświatowy w stopniu porucznika w jednostce wojskowej stacjonującej w Łodzi. Równocześnie prowadził działalność harcerską.

W kwietniu 1920 r. zostaje skierowany do pracy plebiscytowej na Górnym Śląsku. 23 kwietnia bierze ślub z Jadwigą Malczewską i zaraz potem, wraz z żoną, przyjeżdża do Bytomia. Oboje przydzieleni zostali do pracy w Wydziale Kulturalno-Oświatowym Polskiego Komisariatu Plebiscytowego. W tym czasie działała przy Wydziale Wychowania Fizycznego PKPleb. sekcja harcerska. Niebawem została ona z inicjatywy Miłosza Sołtysa przekształcona w Inspektorat Harcerski Górnego Śląska, będący załącznikiem późniejszego Śląskiego Oddziału (Okręgu) ZHP. Inspektorem mianowano Miłosza Sołtysa (był nim do sierpnia 1921 r.).

Miłosz Sołtys dzielił Inspektorat na dwie sekcje (będące odpowiednikami późniejszych komend Chorągwi): sekcję drużyn męskich i sekcję drużyn żeńskich. Pracownikami Inspektoratu są początkowo instruktorzy harcerscy przybyli do pracy na teren plebiscytowy z innych dzielnic kraju, potem, po odpowiednim przeszkoleniu, skład ten uzupełnili instruktorzy-Ślązacy. Miłosz jest w tym czasie także redaktorem wychodzącego w Bytomiu "Harcera śląskiego".

Wysiłki Miłosza Sołtysa i jego współpracowników przyniosły nadspodziewanie dobre wyniki. Utworzono dziesiątki drużyn harcerskich, pozyskano dla polskości i utwierdzono w polskości tysiące młodych ślązaczek i Ślązaków. Miłosza Sołtysa bez zastrzeżeń uznać trzeba za twórcę polskiego harcerstwa na Górnym Śląsku.

Miłosz wziął czynny udział w II powstaniu śląskim. Niezależnie od kierowania Inspektoratem Harcerskim był od czerwca 1920 r. komendantem straży ochrony siedziby Polskiego Komisariatu Plebiscytowego. W III powstaniu śląskim dowodził, w stopniu kapitana, Batalionem Harcerskim, który swój chrzest bojowy przeszedł w bitwie pod Łabędami.

Po zakończeniu III powstania Sołtysowie wyjeżdżają w sierpniu 1921 r. ze Śląska. W przywracaniu Śląska Polsce uczestniczyli także ojciec Miłosza, podpułkownik WP, oraz jego dwaj bracia, Janusz i Bogdan, również oficerowie.

Na Śląsk wrócił Miłosz Sołtys w 1930 r. Zamieszkał w Szarleju, gdzie uczył w tamtejszym gimnazjum. W 1932 r. organizuje kadrę nauczycielską Polskiego Gimnazjum w Bytomiu, a nie uzyskując zgody władz niemieckich na zamieszkanie w tym mieście, wraca do Szarleja. Tu obejmuje stanowisko dyrektora państwowego gimnazjum. W 1935 r. zostaje przeniesiony do Katowic na stanowisko wizytatora i kierownika oddziału szkół średnich w Wydziale Oświecenia Publicznego. Od 1937 r. jest wizytatorem Państwowego Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Katowicach.

Po wybuchu II wojny światowej prowadzi tajne nauczanie w Krakowskiem. Zostaje przewodniczącym utworzonego w Krakowie, 12 września 1939 r., Komitetu Nauczycieli śląskich. Jako członek tajnego Kuratorium Szkolnego w Generalnej Guberni, prowadzi w latach 1940 do 1943 tajne nauczanie na Lubelszczyźnie i przygotowuje organizację szkolnictwa na Śląsku na okres powojenny.

Aresztowany w czasie pacyfikacji w Zaklikowie, osadzony zostaje 8 lipca 1943 r. na Majdanku, a następnie przewieziony do obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie, gdzie zginął 30 marca 1945 r. Zginął także w czasie wojny jego syn Stanisław, harcerz, skoczek spadochronowy, oficer AK, rozstrzelany przez Niemców 8 czerwca 1944 r.

Z dziejów harcerstwa śląskiego, Wydawnictwo „Śląsk”, Katowice 1985, s. 276-277

Miłosz Sołtys odznaczony był Krzyżem na śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi I Kl., Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta i Brązowym Medalem za Długoletnią Pracę.

Tadeusz Czyłok